

DIALOGURILE ATÂT DE NECESARE

Ceea ce m-a atras din primul moment la volumul de față au fost titlul (“Generații”) și – mai cu seamă- subtitlul : “Dialoguri necesare”.Fac această remarcă ținând cont că , în zilele noastre , dialogul lipsește aproape cu desăvârșire . Ei bine, în această situație de criză , un scriitor , Culiță Ioan Ușurelu , ne îndeamnă să credem că nu-i totul pierdut. Cum o face? Scriind o carte de dialoguri , prin care domnia sa, având o documentare excelentă , talent și un stil inconfundabil(vizibil și în celelalte volume : « Cerșetori în loden », « Multum in parvo », « Conacul dintre vii » etc.) ne atrage în convorbirile și disputele dintre generații . Chiar în aceste timpuri când , practic , s-au răsturnat valorile , fiecare țipă la fiecare , toți se cred genii , politica ete făcută după ureche,în literatură nu mai este apreciată opera,ci demagogia,iar justiția a fost târâtă în derizoriu.

Autorul surprinde în dialogurile sale despre avere , bătrânețe , bunătate , caracter , cultură , glorie , frumusețe , intelectuali, onoare, moarte și viață atât defectele cât și calitățile unei societății bulversate de tot ceea ce i se întâmplă.Dezbaterile și mărturisirile dezvăluie , în funcție de vârsta și posibilitățile intelectuale, mari adevăruri , teribile deziluzii și trecerea prin fascinanta aventură a cunoașterii,problematici care, încă de la Platon , au fost tălmăcite și răstălmăcite. Oricum, în timpul convorbirilor , scriitorul invită la reflexie , chiar dacă, la unii cititori mai nostalgici , aceasta produce reacții , de-a dreptul brutale pentru că nimic din conținutul cărții nu corespunde cu falsurile dintr-o istorie rolleriană a românilor.

Volumul „Generații” , dacă n-ar fi fost de dialoguri , ar fi putut foarte bine rezista ca un roman sau ca o dramă (dealtfel știu că autorul are și o piesă cu același titlu , dar fără legătură cu textele de aici).Impactul cărții se datorează culturii vaste a autorului , dar – mai ales-înțelepților antici și moderni , care sunt invitații săi de onoare la acest festin al înțelepciunii. Ca urmare , citatele nu lipsesc (uneori chiar abundă) și ele aduc un plus de conținut , frumusețe și eleganță.

Nu pot să ascund că , studiind manuscrisul acestui volum , am avut o tresărire de bucurie , descoperind în Culiță Ioan Ușurelu un fin moralizator , un stilist redutabil uneori , un luptător care a avut puterea să încerce și chiar să reușească într-un domeniu în care mulți au eșuat. Am realizat astfel că în Țara Vrancei, locul de unde a pornit marele moralizator și savant Mehedinți , s-a mai născut o carte de înțelepciune și învățătură. Autorul este ”omul care strigă despre multele primejdii de ordin moral, politic și social , decriptând în jur o atmosferă amenințată și amenințătoare , care ar putea duce spre o finalitate nedorită: răsturnarea pilonilor de rezistență ai identității naționale. Culiță Ioan Ușurelu arată că a venit timpul unei noi reevaluări a valorilor (“umwertung aller werte ,,).”Modelele,„din carte sunt într-o permanentă ” dialectică a contradictoriului , iar stâlpii societății se biziue pe mijloacele culturale și educative, pe care autorul ni le prezintă prin intermediul personajelor sale atât de vii , de viguroase. Se pare că scriitorul , care iubește oamenii , dorind să-i îndrepte , aplică acestora permanent aserțiunea lui Protagoras : ”omul este măsura tuturor lucrurilor,,. Aceeași dreaptă măsură o aplică , dealtfel și în toate interviurile și articolele bine documentate pe care le realizează în revista ”Salonul literar,, , revista condusă cu mână sigură tot de Culiță I. Ușurelu.

M-am întrebat de ce autorul , spre deosebire de alte cărți , nu prea folosește aici ironia socratică (sau o evită). Am constatat apoi că , luptând împotriva „omului recent”, n-o poți face decât cu armele acestuia : atacul violent , patima , vehemența. Așa că – în unele cazuri-cuvântul a fost luat drept bici „pedepsitor” pentru ca acela care-l primește să se îndrepte.

Folosind un ton incomod, de-a dreptul neconvenabil pentru unii, sub aparența unor teoretizări pe teme politice, literare, ale credinței, ale iubirii etc., scriitorul aduce o prospețime

și un firesc al dialogului, care surprind prin tragismul existenței umane, dar și prin efervescența interioară a textului, la care se adaugă o libertate de expresie totală.

Depășind net o așa zisă cultură a „provinciei”, Culiță Ioan Ușurelu tratează teme grave și presante, fără complexe și poncife, în spiritul marilor moraliști latini dar și moderni. Se ferește să dea sentințe, dar nu conținește a sugera soluții pentru cei care vor veni după noi. Prin această carte atât de actuală și de provocatoare, prin recursul său la morală, autorul a câștigat un pariu cu sine și cu vremea în care trăiește, încercarea-i temerară în scriindu-se, prin temele incitante și subiectele polisemantice, în „arealul” marilor lucrări de morală.

Vasile Ianculescu